

دسترس‌پذیری وب: بنیانی برای پژوهش

■ Harper, Simon; Yesilada, Yeliz (editors),
Web Accessibility: A Foundation for Research,
Springer, 2009 / xix, 364 pp. / ISBN: 978-1-
84800-049-0

مقدمه

دسترس‌پذیری وب مقوله‌ای است که طی دو دهه گذشته به‌طور روزافزونی مورد توجه محققان اطلاع‌رسانی قرار گرفته است. در این حوزه تحقیقاتی جدید که زیرشاخه‌ای از حوزه علم وب^۱ به حساب می‌آید، استفاده از شیوه‌ها و الگوهای نوین به‌منظور افزایش نسبت استفاده موفقیت‌آمیز از ابزارها و محتوای موجود در این شبکه بررسی می‌شود. دو مؤلفه عمده‌ای که در چند سال گذشته زیربنای دسترس‌پذیری را تشکیل داده‌اند، عبارتند از:

۱. مهندسی معکوس که عبارت است از خرد کردن یک عنصر یا جریان به اجزا و مراحل تشکیل‌دهنده آن به‌گونه‌ای که اولاً نحوه طراحی و اجرای فرایند بازکوی شود و ثانیاً اشکالات پنهان‌مانده از چشم ارزیابان شناسایی شده و راه‌حل مناسبی اتخاذ شود.
۲. شناسایی عوامل مؤثر بر دسترس‌پذیری وب از دید ارتباطات انسانی. در این مورد خاص چگونگی تعامل انسان با رایانه^۲ که یکی از حوزه‌های پژوهشی داغ محسوب می‌شود، مبنای مباحث دسترس‌پذیری است (ص XV).

اهمیت مبحث دسترس‌پذیری وب را باید در آرمان‌های حرفه کتابداری و اطلاع‌رسانی باز یافت. در این حرفه همواره نحوه طراحی نظام اطلاعاتی به‌گونه‌ای که کاربران فارغ از ناتوانی‌های فردی قادر به استفاده کامل از مجموعه باشند، محل بحث بوده است. برای مثال،

از پورتال‌های موضوعی و چندرسانه‌ای نیز در همین فصل معرفی شده‌اند. در چارچوب این پروژه نیازهای کاربران مبنای طراحی پورتال‌ها و سپس جست‌وجوی آنها در این مجموعه‌ها مبنای فراهم‌آوری مدارک است.

فصل چهاردهم، «اقتصاد حق مؤلف»، ضرورت توجه به حقوق معنوی و قلمرو عمومی را بررسی می‌کند. سپس با بحث درباره کسانیکه موظف به پرداخت در ازای استفاده هستند، مقدار بودجه‌ای که باید هزینه شود و مجوزهای دسترسی، موضع ناشران و کتابخانه‌ها را در این رابطه اقتصادی بازمی‌نمایاند. در ادامه مباحث مربوط به انحصار در تولید و نشر اطلاعات علمی و نظام قیمت‌گذاری ناعادلانه آن به‌عنوان یکی از دغدغه‌های همیشگی کتابداران بررسی شده است.

فصل پانزدهم و پایانی کتاب مشتمل است بر پیش‌بینی درباره گرایش‌های فناورانه و مدیریتی و نیز موانع اقتصادی و فرهنگی کتابخانه‌ها در مسیر رقومی شدن تا سال ۲۰۲۰.

ویژگی‌های کتاب

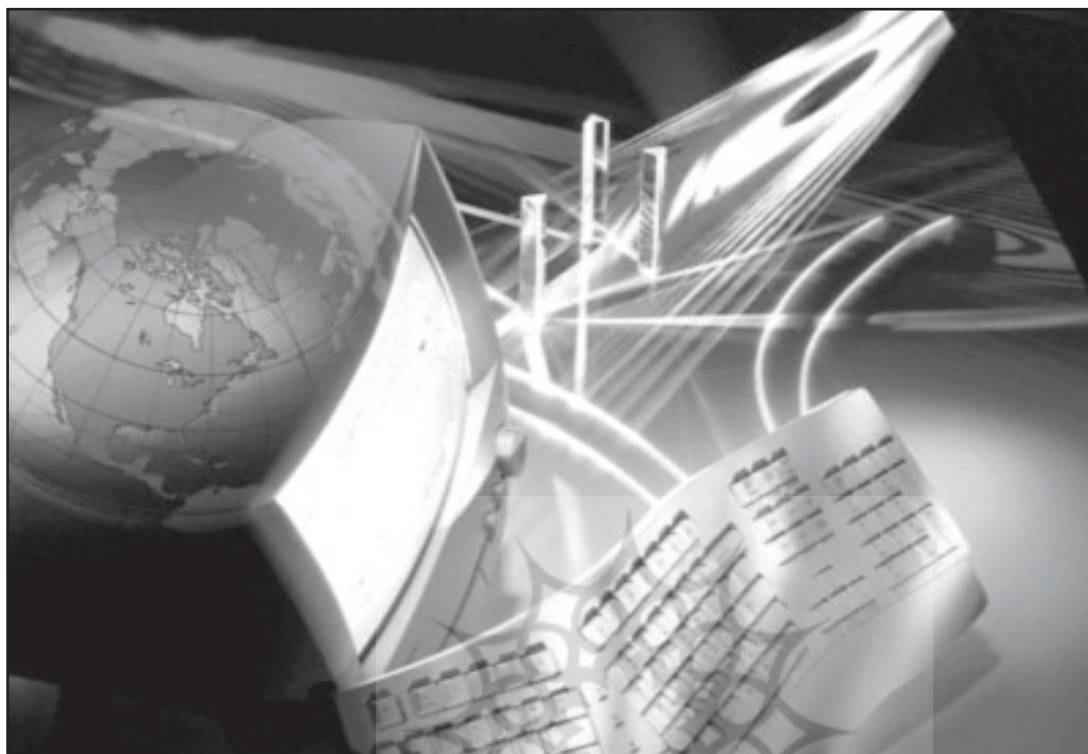
کتاب اقتصاد کتابخانه‌های رقومی متنی جامع است که تمام جنبه‌های مالی راه‌اندازی و توسعه این کتابخانه‌ها را به‌خوبی بررسی کرده است. مقالات این مجموعه علاوه بر طرح مسائل فنی و اقتصادی موجود در رابطه دوجانبه ناشران و کتابخانه‌ها، جنبه‌های حقوقی و اجتماعی رقومی‌سازی را نیز تحلیل کرده‌اند. میان مباحث طرح‌شده در کتاب نظم منطقی دیده می‌شود. کتاب به‌خوبی توانسته به پرسشی که درباره دورنمای مالی کتابخانه‌های رقومی طرح کرده است، پاسخ دهد. چالش‌های دسترسی آزاد، به‌ویژه در حوزه نشر الکترونیکی مجلات، ابهامات حق مؤلف در کتابخانه‌های رقومی، خریدهای جمعی و اخذ مجوزهای کنسرسیومی و توجه به تحلیل لاگ‌فایل‌های ناشران از نقاط قوت اثر حاضر است. در عین حال، باید گفت تأکید بیش از حد کتاب بر مسائل جاری انگلستان، آمریکا و برخی از کشورهای انگلیسی‌زبان همچون استرالیا از میزان استفاده‌پذیری آن برای کشورهای درحال توسعه، کمی کاسته است.

کلام آخر

در مجموع، مطالعه این اثر می‌تواند علاوه بر افزایش آگاهی‌های تخصصی کتابداران درباره پروژه‌های رقومی‌سازی در اروپا و آمریکا، دیدگاه مناسبی را برای آغاز و نحوه تداوم بخشیدن به تهیه و تولید مجموعه‌های رقومی در اختیار متخصصان اطلاع‌رسانی قرار دهد. این کتاب علاوه بر کتابداران بسیاری از کتابخانه‌های دانشگاهی و تخصصی، برای مدرسان و دانش‌جویان کتابداری و اطلاع‌رسانی نیز می‌تواند مفید باشد. محتوای این اثر مناسب دروس مجموعه‌سازی، آشنایی با چاپ و نشر و حقوق است.

پی‌نوشت‌ها

1. h.jamali@gmail.com
2. Digitization
3. Digital Library
4. Hybrid Libraries
5. Collaborative Resource Evaluation Environment (CREE)

**در این اثر بر
طراحی مجدد وب
با در نظر داشتن
ناتوانی‌های چهارگانه
تأکید شده است**

محتوای کتاب

این کتاب را جمعی از متخصصان حوزه اطلاع‌رسانی تألیف و دو تن از صاحب‌نظران ویراستاری کرده‌اند. کتاب در چهار بخش و بیست فصل تنظیم شده است.

در بخش اول مفهوم دسترس‌پذیری در کنار مسئله ناتوانی برخی از کاربران بررسی شده است. به‌طور کلی ناتوانی‌های انسان را در چهار مقوله دسته‌بندی می‌کنند: ناتوانی‌های دیداری؛ ناتوانی‌های شنناختی؛ ناتوانی‌های شنیداری؛ و ناتوانی‌های فیزیکی.

در بخش اول متناسب با همین چهار نوع ناتوانی، چهار فصل مستقل به بررسی این اشکالات جسمی و اثر آنها بر دسترسی به اطلاعات در محیط وب اختصاص یافته است. فصل پنجم نیز همین موضوع را هم‌زمان با افزایش سن مورد توجه قرار می‌دهد. در فصل نخست فرایندهای فیزیولوژیکی‌ای که موجب بینایی می‌شود، نظیر هماهنگی رنگ‌ها و میدان دید معرفی شده‌اند. پس از آن، علل و عواملی که موجب کاهش توان بینایی می‌شوند در ارتباط با سیستم‌های کامپیوتری مورد بررسی قرار گرفته است. سپس در چارچوب رویکردی عمومی برخی از نویافته‌های این حوزه معرفی می‌شوند. در فصل دوم به تلاش مداوم کسانی که دچار ناتوانی‌های شنناختی و یادگیری هستند، برای غلبه بر محیط اطرافشان اشاره شده است. با این استدلال که در جامعه اطلاعاتی، وب عنصری ضروری است ناتوانی‌های شنناختی و افزایش شکست‌های این دسته از افراد در استفاده از وب مورد بحث واقع شده است. سپس بر این نکته مهم پافشاری شده که تحقیقاتی که تا کنون در این باره صورت گرفته، نتوانسته‌اند ناتوانی‌های شنناختی را از دید استفاده‌پذیری^۴ به‌درستی شناسایی و درمان کنند. فصل دوم با اشاره به تنوع شکل‌های عرضه

اینکه کاربری با معلولیت جسمی و حرکتی چگونه خواهد توانست وارد کتابخانه شود و در مقابل پیشخوان به طرح نیاز بپردازد یا اینکه کاربری از گروه اقلیت جامعه تحت چه شرایطی به استفاده از کتابخانه رغبت نشان خواهد داد، سال‌ها میان کتابداران طرح و بررسی شده است. این گرایش تحقیقاتی به‌ویژه تحت تأثیر اندیشه‌های اومانستی مورد پذیرش کتابداران بوده است. دسترسی به اطلاعات براساس منشورهای بین‌المللی از جمله حقوق اولیه هر انسانی است که باید در سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی کلان لحاظ شود. امروزه که توسعه وب موجب تحول در مفهوم محیط اطلاعاتی شده است، همین دغدغه با رنگ و لعابی دیگر دوباره طرح می‌شود. عمده‌ترین پرسش‌هایی که محققان دسترس‌پذیری تلاش می‌کنند پاسخ‌های قانع‌کننده و مؤثری برای آنها بیابند، عبارتند از:

- آیا حقوق اولیه انسان با تغییر محیط و شرایط دست‌خوش کاستی و افزونی می‌شود؟
- آیا مفهوم دسترس‌پذیری با رشد فناوری مجدداً متحول خواهد شد؟

- آیا می‌توان با استفاده یا الگوگیری از رویکردهای سنتی شیوه‌هایی را برای فراهم کردن دسترسی به اطلاعات در وب ابداع کرد؟

- آیا تفاوت ماهوی کتابخانه و وب از نظر سطح اطلاعات عرضه‌شده و نیز انتفاعی یا غیرانتفاعی بودن هدف از ارائه اطلاعات دسترس‌پذیری را تحت تأثیر قرار می‌دهد؟

کتاب حاضر با رویکردی چندجانبه در صدد است تا این پرسش‌ها را به‌طور عمیق مورد توجه قرار دهد.

از میان زبان‌های برنامه‌نویسی محیط وب زبان نشانه‌گذاری فرامتن به‌طور مفصل معرفی و استفاده مطلوب از آن توصیه شده است

به استفاده از فناوری‌های نو دارند، به بررسی مشکلاتی پرداخته که این گروه سنی هنگام استفاده از وب با آنها روبه‌رو خواهند شد. این بی‌علاقگی را البته باید در کنار ناتوانی‌های جسمی و ذهنی ناشی از پیری همچون ضعف بینایی و شنوایی، کاهش توان حافظه و بدخلقی بررسی کرد.

در بخش دوم کتاب که حاوی فصل‌های ششم تا نهم است، روش‌شناسی پژوهش‌های ارزیابانه در این حوزه بررسی شده است. فصل ششم به بررسی مفهوم گشت‌زنی در وب و اهمیت آن از دید طراحان وب اختصاص دارد. این مفهوم با پیچیده‌تر شدن شیوه طراحی وب سایت‌ها و نیز پولی‌شدن بخشی از اطلاعات موجود دچار ابهام بیشتری شده است. هم‌زمان با این دشواری میلیون‌ها انسان ناتوان سعی می‌کنند به جمع کاربران وب بپیوندند. اگر بپذیریم که دسترسی‌پذیری وب از لحاظ مفهومی هم دسترسی به اطلاعات و هم تولید محتوا را مدنظر قرار می‌دهد، باید دید پیچیدگی طراحی چه اثری بر دسترسی و توان تولید افراد ناتوان خواهد داشت. در این راستا، فصل ششم به نسخه دوم رهنمودهای دسترسی به محتوای وب^۵ به‌عنوان عامل تشویق‌کننده طراحان پرداخته و تأکید کرده است که محدودیت‌های فعلی این رهنمودها باید به نفع افراد ناتوان برطرف شود. فصل هفتم که بنیان نظری قوی‌تری دارد، ارزیابی مفهوم موردبحث کتاب را مدنظر قرار داده است. این فصل با تعریف عبارت ارزیابی دسترسی‌پذیری وب آغاز شده و با معرفی دو جنبه فنی و غیرفنی آن ادامه می‌یابد. با این استدلال که دسترسی‌پذیری وب مفهومی کیفی است، در این فصل بر ضرورت انعطاف‌پذیری پژوهش‌های این حوزه تأکید و برخی از مهم‌ترین رویکردهای جاری این حوزه معرفی شده است. در فصل هشتم ارزیابی کاربران نهایی به‌عنوان نقطه مقابل وب‌سایت‌ها طرح شده است. آنچه در فصل هفتم تحت عنوان روش‌های خودکار طراحی و ارزیابی وب معرفی می‌شود، در فصل هشتم به چالش کشیده شده است، به‌گونه‌ای که با استناد به نتایج برخی از پژوهش‌ها نشان داده می‌شود که پیشرفت ابزارها و فنون طراحی وب الزاماً رضایت کاربران از دسترسی به اطلاعات را در پی نخواهد داشت. بر همین اساس، مراجعه به کاربران به‌عنوان بهترین عامل ارزیابی وب و نیز مراحل یک ارزیابی کاربرمدارانه معرفی شده‌اند. در این فصل همچنین مقایسه نتایج ارزیابی‌های کاربران بر مبنای سیاه‌های از معیارهای مطلوب به‌منزله شیوه‌ای رایج در حوزه ارزیابی کاربران موردتوجه قرار گرفته است. فصل نهم با گرایش کاملاً فنی ابزارهای تولید محتوای وب را مدنظر قرار داده است. این ابزارها که هم‌اکنون نظام‌های مدیریت محتوا نامیده می‌شوند، به‌طور کلی سعی دارند از رهنمودهای کنسرسیوم جهانی وب پیروی کنند.

اطلاعات بر ضرورت توجه هرچه بیشتر به مفهوم ناتوانی شناختی در جریان توسعه فناوری وب تأکید کرده است. ناشنوایی سومین نوع ناتوانی جسمی است که در بخش اول معرفی شده است. برای سال‌های متمادی، ناشنوایان از آن جهت که به‌طور طبیعی قادر به تکلم نیز نبودند، نمی‌توانستند ارتباط صحیحی با انسان‌ها و کتابخانه‌ها داشته باشند. بیان نیاز اطلاعاتی که نخستین گام در فرایند اطلاع‌جویی است مهم‌ترین مانع این دسته از افراد به‌حساب می‌آمده است. در سال‌های اخیر و با ابداع وب نحوه دسترسی به اطلاعات تغییر یافت و ناشنوایان با دشواری کمتری توانستند اطلاعات متنی را بدون نیاز به برقراری ارتباط با سایر افراد مشاهده و دریافت کنند. اما هم‌زمان با توسعه وب و متنوع‌شدن قالب‌های اطلاعاتی بار دیگر احساس پیشین ناشنوایان در استفاده از اطلاعات تشدید شد. این اشکال را باید در افزایش حجم فایل‌های صوتی در محیط وب جست‌وجو کرد. هر اندازه نسبت فایل‌های صوتی افزایش یابد، واردگی ناشنوایان از این محیط تقویت خواهد شد. فصل سوم با معرفی مدل‌های ناشنوایی، آمار جهانی ناشنوایان و زبان ایما و اشاره، این موضوع بسیار مهم را موردتوجه قرار داده است. در فصل چهارم معلولیت جسمی به‌عنوان یکی از پیامدهای نقصان خدمات بهداشتی و درمانی تلقی شده و پس از معرفی برخی از شایع‌ترین معلولیت‌ها نکاتی درباره اصلاح مرورگرهای وب مطرح شده است.

پیری را از جنبه‌های مختلفی می‌توان مورد توجه قرار داد. با توجه به اینکه در خلال ده سال آینده نسبت کهنسالان به کل ساکنان زمین بیشتر خواهد شد، اهمیت بررسی این گروه از کاربران وب نمایان‌تر می‌شود. فصل پنجم با این مقدمه که معمولاً پیران علاقه کمتری

مطالعه این اثر به همه دست‌اندرکاران تدارک و ارائه محتوا از طریق وب از جمله کتابداران، مهندسان رایانه و طراحان وب توصیه می‌شود

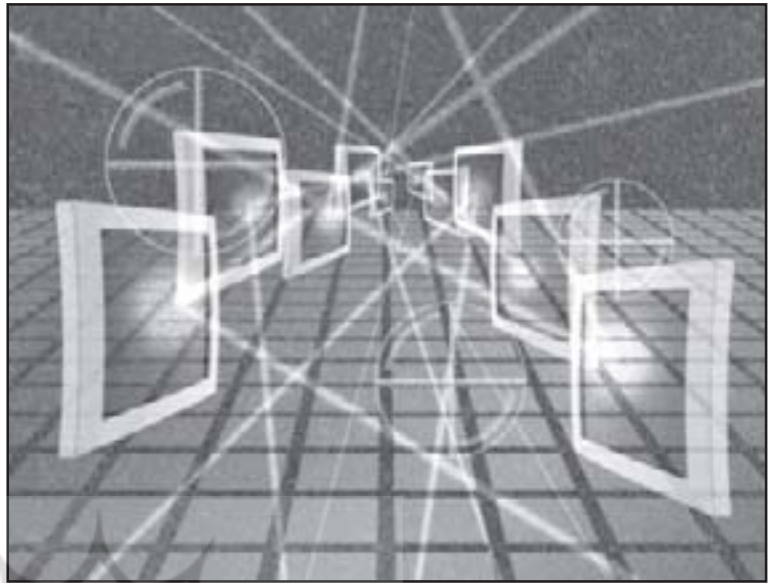
با نگاهی خاص‌تر برخی از قالب‌های تولید اسناد وبی همچون اچ. تی. ام. ال و پی. دی. اف و اثر آنها بر دسترس‌پذیری را بررسی کرده است. علاوه بر این، استاندارد دبیز^{۱۳} به عنوان تسهیل‌گر جریان استفاده از اطلاعات صوتی برای ناشنویان نیز معرفی شده است. در فصل هفدهم ضمن معرفی مفهوم وب همراه^{۱۴} مشکلات دسترسی به محتوای وب از راه دور برای معلولان بررسی شده است. فصل هجدهم وب معنایی و زبان هستی‌شناسی وب را تشریح کرده و کاربرد آنها در دسترس‌پذیرتر کردن محتوای وب را برمی‌شمرد. بدین منظور، منطق توصیف و استدلال هستی‌شناسانه در بستر نحوی زبان ایکس. ام. ال^{۱۵} مورد بحث قرار گرفته‌اند. تحول وب و تبدیل آن به محیطی تعاملی به معرفی مفهوم وب ۲ منجر شده است. وب تعاملی به‌رغم همه امکاناتی که در اختیار کاربران معمول قرار داده، مشکلاتی را نیز برای معلولان ایجاد کرده است. ماهیت تعاملی و مشارکتی وب ۲ برای این گروه از کاربران که فاقد توان اولیه برای برقراری ارتباطی سالم و کامل هستند، غیرقابل‌درک و استفاده خواهد بود. فصل نوزدهم نگاهی انتقادی به این مشکل دارد و در عین حال سعی می‌کند با معرفی قالب‌های مناسب ارائه محتوا در وب، راه‌حل مؤثری پیشنهاد دهد. فصل بیستم با نگاهی جهانی به مفهوم دسترس‌پذیری،

نمونه‌هایی از این ابزارها که می‌تواند مناسب معلولان باشند، معرفی شده و برخی از ملاحظات طراحی سایت مورد بحث قرار می‌گیرند. بخش سوم به نرم‌افزارهای کاربردی و فناوری‌های این حوزه اختصاص دارد. در فصل دهم درباره فناوری‌های رایج وب که مناسب معلولان می‌باشد، بحث شده است. از میان زبان‌های برنامه‌نویسی محیط وب زبان نشانه‌گذاری فرامتن^{۱۶} به‌طور مفصل معرفی و استفاده مطلوب از آن توصیه شده است. در فصل‌های یازدهم و دوازدهم مزایای استفاده از مرورگرها، از جمله سهولت بازیابی اطلاعات تشریح و برخی از مرورگرهای عمومی و اختصاصی وب با توجه به قابلیت‌های آنها در پیمایش صفحات طراحی شده با زبان‌های مختلف معرفی شده است. در این میان دوره‌های زمانی توسعه مرورگرها که در فصل دوازدهم معرفی شده‌اند، جالب توجه است. براساس دست‌بندی ارائه‌شده طی یک دوره ۱۵ساله توان مرورگرها از نمایش صرفاً متن به ارائه صدا و تصویر تکامل یافته است. فصل سیزدهم در ادامه سه فصل قبلی فنون افزایش قابلیت اینترنت اکسپلورر^{۱۷}، فایرفاکس^{۱۸}، سفرفی^{۱۹} و اپرا^{۲۰} را به عنوان رایج‌ترین مرورگرهای وب از طریق توسعه زبان‌های برنامه‌نویسی مدنظر قرار داده است. فصل چهاردهم با طرح مفهوم تبدیل کد^{۲۱} تحولات دسترس‌پذیری را بررسی کرده است. تبدیل کد فرایندی است که از طریق آن معلولان قادر خواهند شد صفحه‌ای غیرقابل‌دسترس و نمایش را مشاهده و دریافت کنند. برای تبدیل کد کردن محتوا باید متن و رنگ‌ها تجزیه، توالی آنها بازشناسی و صفحه باطراحی و ساده شود. این فرایند از طریق یک خدمتگر اینترنتی^{۲۲} واسطه صورت می‌گیرد که کار آن قرارگرفتن در مسیر خدمتگر ارائه‌دهنده و خدمتگر دریافت‌کننده و تبدیل قالب محتواست. در فصل چهاردهم همچنین دشواری تبدیل کد در وب‌سایت‌های پویا مورد بحث قرار گرفته است.

در بخش پایانی مسیر پیش‌روی فناوری‌ها و فنون در حال توسعه و اثر آنها بر دسترس‌پذیری طرح شده است. فصل پانزدهم برخی از چالش‌های طراحی وب‌سایت‌ها را با توجه به مفهوم یادگیری مورد توجه قرار داده است. به بیان دیگر، تأکید این فصل بر بازطراحی وب به‌منظور تسهیل جریان آموزش الکترونیکی است. فصل شانزدهم

طراحی ساختاری و محتوایی
کتاب به گونه‌ای است
که می‌تواند مورد استفاده
دانشگاهیان و مهندسان
قرار گیرد

به معرفی کتابخانه‌های دسترس‌پذیر برای این قشر و خدمات متنوع آنها پرداخته است. هم‌اکنون که استفاده از وب به عادت روزمره برای دانش‌آموزان و دانشجویان و حتی بسیاری از شاغلان تبدیل شده است، مدنظر قرار دادن این گروه اهمیت بسیاری دارد. تشویق و الزام طراحان وب به توسعه‌دادن زبان‌های نشانه‌گذاری فرامتن و تغییر قالب وب‌سایت‌ها از سوی کنسرسیوم جهانی وب موضوعی است که در جای‌جای این اثر بدان توجه شده است. بر این اساس، مطالعه این اثر به همه دست‌اندرکاران تدارک و ارائه محتوا از طریق وب از جمله کتابداران، مهندسان رایانه و طراحان وب توصیه می‌شود. علاوه بر این، دانشجویان کارشناسی کتابداری و اطلاع‌رسانی که در درس مقدمات کتابداری و خدمات عمومی با موضوع خدمات ویژه آشنا می‌شوند و نیز دانشجویان کارشناسی ارشد این رشته که به مفاهیم نوین همچون طراحی سایت علاقه بیشتری دارند، می‌توانند از این اثر به بهترین نحو برای مقاصد آموزشی و پژوهشی استفاده کنند.

پی‌نوشت‌ها:

1. h.jamali@gmail.com
2. Web Science
3. Human – Computer Interaction (HCI)
4. Usability
5. Web Content Accessibility Guidelines (WCAG)
6. Hyper Text Markup Language (HTML)
7. Internet Explorer
8. Mozilla Firefox
9. Safari
10. Opera
11. Transcoding
12. Internet Server
13. Digital Accessible Information System (DAISY)
14. Mobile Web
15. Extensible Markup Language (XML)

روش‌شناسی طراحی جهانی را معرفی می‌کند. این فصل با اشاره به این نکته که کاربران وب افرادی از هر سن و نقطه‌ای از جهان هستند، رعایت ویژگی‌های متمایز کاربران را اصلی مهم در طراحی وب تلقی می‌کند.

ویژگی‌های کتاب

طراحی ساختاری و محتوایی کتاب به گونه‌ای است که می‌تواند مورد استفاده دانشگاهیان و مهندسان قرار گیرد. این اثر با رویکردی دوجانبه ویژگی‌های انسانی و فنی دسترس‌پذیری را به خوبی مورد توجه قرار داده است. در این اثر بر طراحی مجدد وب با در نظر داشتن ناتوانی‌های چهارگانه تأکید شده است. مبانی نظری دسترس‌پذیری اطلاعات وبی به خوبی و از جنبه‌های گوناگون بررسی شده است. علاوه بر این، مقایسه امکانات مرورگرها در بخش سوم زمینه مناسبی را برای استفاده از آنها متناسب با نوع ناتوانی کاربر فراهم کرده است. از دیگر امتیازات کتاب می‌توان به طرح دیدگاه خاص نویسندگان و نیز فهرست مفصلی از منابع مرتبط اشاره کرد که در پایان هر فصل آمده است. نکته قابل ذکر دیگر درباره کتاب دسترس‌پذیری وب این است که نویسندگان و ویراستاران غالباً از گروه‌های علم و مهندسی رایانه هستند و این خود دو نکته اساسی را بازمی‌نمایاند. اول اینکه مباحث فنی طرح‌شده به‌رغم سادگی، منطقی و منظم نوشته شده‌اند. دوم آنکه توجه مهندسان رایانه به جنبه‌های انسانی دسترس‌پذیری نشان‌دهنده اثرگذاری نگاه حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی بر ادبیات دسترس‌پذیری است. این کتاب با در اختیار داشتن یک نمایه تفصیلی دسترسی آسان به محتوا را نیز تدارک دیده است.

سخن پایانی

در مجموع می‌توان گفت که این کتاب بستر مناسبی را برای بحث درباره یکی از وظایف اصلی کتابخانه‌ها در قبال جامعه کاربران ایجاد کرده است. ارائه خدمات اطلاعاتی به افرادی که دچار نوعی ناتوانی هستند، همواره مورد توجه کتابداران بوده است، به گونه‌ای که بخش عمده‌ای از ادبیات حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی در زبان انگلیسی